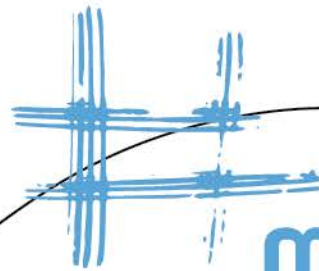

თავის განვითარების პროგრამის საქმიანობის ანგარიში

2015 წელი

თავის
განვითარება

ომურგეთი, ჩოხატაური, სიღნაღი, თელავი, ყვარელი, საგარეჯო, აბაშა, მარტვილი, სენაკი და ხობი – თემის განვითარებისა და მუნიციპალიტეტების მონიტორინგის მიმართულებით საქმიანობა მიმდინარეობს პროგრამის ფარგლებში შექმნილი ქსელის საშუალებით, რომელშიც „სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ კოორდინირებით ჩართულია კახეთის, გურიისა და სამეგრელოს რეგიონებში მოქმედი ადგილობრივი საზოგადოებრივი და სათემო ორგანიზაციები. თელავში პროგრამის საქმიანობას „ცენტრის“ თელავის ბიურო წარმართავს. ქსელურად განხორციელებული საქმიანობა რაიონებში არსებული პრობლემების გამოვლენის, მათი სპეციფიკის უკეთ გააზრებისა და ეროვნულ დონეზე მათი განზოგადების შესაძლებლობას იძლევა.

სამწლიანი პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს სამი ქვეპროგრამა: სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების გაძლიერება; კარგი მმართველობის ხელშეწყობა; კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობა.

სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების გაძლიერების პროგრამა

პროგრამის მიზანია, ხელი შეუწყოს ადგილობრივი, რეგიონული და ეროვნული დონის საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ინსტიტუციურ და ფინანსურ მდგრადობას, რათა ისინი ადეკვატურად მოემსახურონ და ეფექტიანად წარმოაჩინონ საკუთარი სამიზნე ჯგუფების ინტერესები.

პროგრამის მიზნის მისაღწევად შემუშავებული სტრატეგია გულისხმობს სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ხელშეწყობას ხელსაყრელი სამოქმედო გარემოს შექმნის, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სათემო ჯგუფების/ ორგანიზაციების ტექნიკურ-ინფორმაციული და ფინანსური დახმარების გზით.

პროგრამა მოიცავს როგორც ეროვნულ, ასევე ადგილობრივ დონეს და მიმდინარეობს ორი ძირითადი მიმართულებით. მათ ფარგლებში საქმიანობის წარმართვის მიზნით შემუშავებულია ქვეპროგრამები: საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარება და თემის განვითარება.

თემის განვითარების ქვეპროგრამა

თემის განვითარების პროგრამა მიზნად ისახავს ადგილობრივი სათემო და არასამთავრობო ორგანიზაციების მენეჯმენტის, ფინანსების მოძიებისა და ინტერესთა დაცვის უნარების გაუმჯობესებას, რათა მათ უკეთ შეძლონ ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებების წამოწევა და მათი ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ლობირება.

პროგრამის სტრატეგია გულისხმობს:

- საქართველოში მოქმედი სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციებისთვის საინფორმაციო და ტექნიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას;

PROGRAM - STRENGTHENING CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS

The program goal is to promote institutional and financial sustainability of the civil society organizations on the local, regional and national levels to enable them provide adequate services to the target groups and effectively represent their interests.

The developed strategy to accomplish the program goal envisages promotion of civil society development by creating a favorable action environment, and providing technical-informative and financial assistance to non-governmental organizations and community groups/ organizations.

The program covers both the national and the local levels and has two main directions represented by the following sub-programs: Development of Civil Society Organizations, and Community Development.

SUB-PROGRAM - COMMUNITY DEVELOPMENT

The goal of the Community Development sub-program is to improve management of local non-governmental organizations, raise their fundraising and interests advocating skills, enable them to better represent the needs of the local population and lobby their interests with the local government.

The Program strategy implies the following:

- Provide access to information and to technical resources for the community groups and organizations operating in Georgia;
- Provide intensive assistance to the program target community groups on organizational development topics, and issue them micro-grants.

Geographic coverage of the program was expanded last year, adding Samegrelo region to Guria and Kakheti. Respectively, the number of program target community groups and organizations increased. In 2015, the program continued intensive activity with 23 community groups and organizations.

Providing access to information and technical resources for community groups and organizations operating in Georgia.

Community Development Resource Center, the web-portal (www.cdrc.ge), the database of the community groups and organizations, mobilization of social networks.

Created in 2011 on the basis of the Center for Strategic Research and Development of Georgia, the Community Development Resource Center started active operations in 2012-2013. The Resource Center developed a constantly updated database of the community groups and

- პროგრამის სამიზნე სათემო ჯგუფების ინტენსიურ დახმარებას ორგანიზაციული განვითარების მიმართულებით და მათთვის მიკროგრანტების გაცემას.

გასულ წელს გაფართოვდა პროგრამის გეოგრაფიული დაფარვის არეალი. გურიის და კახეთის რეგიონებს დაემატა სამეგრელო. შესაბამისად გაიზარდა პროგრამის სამიზნე სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციების რიცხვი. 2015 წელს პროგრამამ 23 სათემო ჯგუფსა და ორგანიზაციასთან გააგრძელა ინტენსიური საქმიანობა.

საქართველოში მოქმედი სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციებისთვის საინფორმაციო და ტექნიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

თემის განვითარების რესურსცენტრი, ვებპორტალი (www.cdrc.ge), სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციების მონაცემთა ბაზა, სოციალური ქსელების მობილიზება.

საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის ბაზაზე 2011 წელს შეიქმნა და 2012-2013 წლებში აქტიურად ამუშავდა თემის განვითარების რესურსცენტრი. რესურსცენტრის მიერ შემუშავდა საქართველოში მოქმედი სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციების მუდმივად განახლებადი მონაცემთა ბაზა, რომელშიც ამჟამად შეტანილია ინფორმაცია 130 სათემო ჯგუფსა და ორგანიზაციაზე. თემის განვითარების რესურსცენტრმა 2011 წლიდან წარმატებით აამოქმედა ვებპორტალი – www.cdrc.ge. ასევე, ფეისბუკზე შექმნილია თემის განვითარების რესურსცენტრის სპეციალიზებული გვერდი.

2015 წელს ბაზაში რეგისტრირებულმა ნახევარზე მეტმა ორგანიზაციამ მონაწილეობა მიიღო რესურსცენტრის მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში, ასევე რეგულარულად გვიკავშირდებოდა (სატელეფონო და ელექტრონული არხებით) სხვადასხვა სახის ინფორმაციის მიღების მიზნით.

რესურსცენტრის მონაცემთა ბაზაში გაერთიანებულ ორგანიზაციებს მუდმივად მიეწოდებათ თემატური ინფორმაცია განხორციელებულ საინტერესო პროექტებზე, გამოცხადებულ კონკურსებსა და მიმდინარე სიახლეებზე.

ერთობლივი შეხვედრები, სემინარები, კონსულტაციები, ტრენინგები.

დაინტერესებულ ორგანიზაციებს რესურსცენტრი სთავაზობს კონსულტაციებს, ასევე ტრენინგებში, თემატურ სემინარებსა და სამუშაო შეხვედრებში მონაწილეობას.

2015 წელს ორგანიზებული სემინარებისა და ტრენინგების თემის შერჩევა ხდებოდა სათემო ჯგუფების ინტერესებისა და საჭიროებების გათვალისწინებით. ამ მიზნით ჩატარდა კვლევა და რესურსცენტრის ბაზაში გაერთიანებული 40 სათემო ორგანიზაციის გამოკითხვის საფუძველზე შეირჩა ტრენინგების, სემინარების და შეხვედრების თემატიკა.

ტრენინგები

სათემო ჯგუფის და ორგანიზაციისთვის 51 წევრისთვის ჩატარდა 3 ტრენინგი, რომლის თემატიკა იყო:

- პროექტის წერა და პროექტის მართვა;
- გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში მონაწილეობის მიმართულებით ადგილობრივი მოსახლეობის გაძლიერება;
- პრეზენტაციის უნარები.

organizations operating in Georgia, and currently contains information on 130 such groups and organizations. Since 2011, the Resource Center has been successfully operating the web-portal www.cdrc.ge. Besides, a special Facebook page for the Community Development Resource Center has been created.

In 2015, more than half of the organizations registered in the database took part in a number of events organized by the Resource Center. They were also regularly contacting CSR DG (through the phone and email) for various types of information.

Thematic information on the implemented interesting projects, the announced calls for competition, and the ongoing news is constantly sent to the organizations listed in the Resource Center database.

Joint meetings, seminars, consultations, trainings

The Resource Center offers consultations to the interested organizations, as well as participation in trainings, thematic seminars and workshops.

In 2015, seminar and training topics were selected considering interests and needs of the community groups. For this purpose, a study was carried out and topics for the trainings, seminars and meetings were selected based on the survey of 40 community organizations listed in the database.

Trainings

Three trainings were held for 51 members of community groups and organizations, addressing the following issues:

- Project writing and project management;
- Empowering local residents for their participation in decision making processes;
- Presentation skills.

რესურსცენტრი ასევე სთავაზობს საკუთარ მომსახურებას თემთან მომუშავე საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს. 2015 წელს სხვადასხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებს დაკვეთით რესურსცენტრის მიერ ჩატარებული ტრენინგები იყო:

- ორგანიზაციის «გლობალური ინიციატივა ფსიქიატრიაში» დაკვეთით 12 თემის ლიდერისთვის ჩატარდა ტრენინგი «თემთან მუშაობის უნარები»;
- «სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტის» დაკვეთით ორგანიზაციის ერთერთი პროექტის ბენეფიციარებისთვის ჩატარდა 2 ტრენინგი თემაზე «თემთან მუშაობა და ეფექტური კომუნიკაცია»;
- «გლობალური ინიციატივა ფსიქიატრიაში» დაკვეთით ტრენინგი «თემთან მუშაობის უნარები» ჩატარდა ორგანიზაციის ერთერთი პროექტის ბენეფიციარებისთვის.

სემინარები

სამეგრელოს და კახეთის რეგიონის სათემო ჯგუფებისათვის და ორგანიზაციებისთვის ჩატარდა თემატური სემინარები.

სემინარების თემატიკა გახლდათ:

- ნარჩენების მართვა;
- ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით განსაზღვრული სურსათის უვნებლობის ვალდებულებები;
- ქართველ მომხმარებელზე ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებისა და ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულების გავლენა.

ცენტრის მიერ ორგანიზებულმა ტრენინგებმა და სემინარებმა ხელი შეუწყო მონაწილეთა უნარების განვითარებას, ცოდნის შეძენას მათთვის საჭირო და აქტუალურ საკითხებზე, ასევე დაანახა მათ მიღებული გამოცდილების პრაქტიკაში რეალიზების შესაძლებლობები.

ერთობლივი შეხვედრები და ღონისძიებები

თემის განვითარების რესურსცენტრის მიერ ორგანიზებული ერთობლივი შეხვედრები და ღონისძიებები ერთი მხრივ ემსახურება სათემო ორგანიზაციებში დაგროვილი გამოცდილების გაზიარებას, ხოლო მეორე მხრივ ხელს უწყობს სათემო ორგანიზაციების, სამთავრობო სტრუქტურებისა და თემის განვითარებით დაინტერესებული ორგანიზაციების მიერ ერთმანეთში ინფორმაციის ურთიერთგაცვლას და პარტნიორული ურთიერთობების დამყარებას.

2015 წელს ჩატარებული ერთობლივი შეხვედრები:

- თემის ლიდერთა კონფერენცია, რომელსაც დაესწრო საქართველოს ყველა რეგიონიდან 45 საზო-

The Resource Center also offers services to civil society organizations that work with communities. Commissioned by various civil society organizations, the Resource Center conducted following trainings in 2015:

- A training “Community Work Skills”, commissioned by Global Initiative on Psychiatry (GIP), was held for leaders of 12 communities;
- Two trainings on “Community Work and Effective Communication” were commissioned by the Civil Society Institute and held for beneficiaries of one of its projects;
- Global Initiative on Psychiatry (GIP) commissioned a training on “Community Work Skills” for beneficiaries of one of its projects.

Seminars

Thematic seminars were held for community groups and organizations in Samegrelo and Kakheti regions.

The seminars addressed the following topics:

- Waste management;
- Food safety commitments required by the EU-Georgia Association Agreement;
- The impact of the EU-Georgia Association Agreement and the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement on Georgian customers.

Joint meetings and events

Joint meetings and events organized by the Community Development Resource Center on the one hand help share experience accumulated in the community organizations, and, on the other hand, assist to information exchanging and establish partnership relations between community organizations, governmental agencies, and organizations interested in community development.

გადიხორციელებს და სათემო ორგანიზაციის და ქალთა საინიციატივო ჯგუფის 77 წარმომადგენელი. კონფერენციის მიზანი გახლდათ სათემო ჯგუფებსა და ორგანიზაციებს შორის გამოცდილების გაზიარება, ახალი კავშირების დამყარება, სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამაზე ინფორმაციის გაზიარება და სათემო ორგანიზაციების საჭიროებების გამოვლენა.

- პროექტის «ქალთა გაძლიერება ცვლილებებისათვის» ფინანსური კონფერენცია. კონფერენციას ესწრებოდნენ საქართველოში მოქმედი სათემო ორგანიზაციები, ასევე ადგილობრივი და საერთაშორისო ორგანიზაციები, სულ 120 მონაწილე. ღონისძიებაზე საუბარი იყო პროექტის შედეგებზე, სოციალურ მეწარმეობაზე, როგორც განვითარების ახალ შესაძლებლობაზე და ნარჩენების მართვის სახელმწიფო პოლიტიკაზე.

(დაწვრილებით ტრენინგების და სემინარების თემატიკა და სტატისტიკა იხ. დანართში №4),

Joint meetings held in 2015:

- Community leaders conference that was attended by 77 representatives of 45 civil society organizations, community organizations and the women’s initiative group from all regions of Georgia. The goal of the conference was experience sharing between community groups and organizations, establishing of new relations, information exchange on various State programs, and identification of the needs of community organizations.
- The final conference for the “Empowering women for change” project. The conference was attended by a total of 120 representatives of community organizations operating in Georgia, as well as those from local and international organizations. The discussions addressed issues on the project outcomes, social enterprising as a new development opportunity, and the State policy of waste management.

(More details on the training and seminar topics and statistics is available in Annex №4),

გამოცდილების გაზიარების ტურები

გამოცდილების გაზიარების მიზნით რეგიონებში მოეწყო 2 გაცნობითი ტური, რომლის ფარგლებშიც ჯერ დასავლეთ საქართველოდან და ქართლიდან (სამეგრელო, ოზურგეთი, გორი, წალკერი) თემის ლიდერები ესტუმრნენ კახეთში მოქმედ სათემო ორგანიზაციებს, ხოლო მეორე ტურის მსვლელობაში სამეგრელოს სათემო ორგანიზაციებმა უმასპინძლეს კახეთის სათემოებს. შედეგად ორგანიზაციებმა უფრო ახლოს გაიცნეს ერთმანეთის საქმიანობა, გაუზიარეს გამოცდილება და გაცვალეს იდეები.

Experience sharing tours

Two tours were organized to the regions aimed at sharing experience among community groups. At first, community leaders from Western Georgia (Samegrelo, Ozurgeti, Gori and Tsagveri) visited active community organizations in Kakheti. In return, for the second visitation tour, community organizations in Samegrelo hosted leaders of Kakheti community organizations. As a result, the organizations were able to look at each other’s activities first-hand, share experience and exchange ideas.

ნარჩენების მართვის ახალი მიდგომები კახეთის რეგიონში

2015 წელს «სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი» აქტიურად მუშაობდა კახეთის რეგიონის 53 სოფლის თემში სოფლის დონეზე არსებული ნარჩენების მართვის საკითხების კვლევასა და მათ გადაჭრაში თემის ზრდასრული და მოზარდი მოსახლეობის ჩართვაზე, ასევე, ნარჩენების მართვის საკითხების შესახებ ადგილობრივი მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლებაზე. კერძოდ, «ცენტრმა» სამიზნე თემების საჯარო სკოლებში ჩამოაყალიბა და გააძლიერა არაფორმალური ეკო-კლუბები, ჩართო ისინი ნარჩენების მართვის ადგილობრივი პრობლემების მოგვარებაში, ზრდასრულ მოსახლეობასთან ერთად, რომელმაც ასევე მონაწილეობა მიიღო ნარჩენების მართვის სათემო სამოქმედო გეგმების შემუშავებაში.

ცენტრის მიერ ჩატარებული კონკრეტული საქმიანობები მოიცავდა:

- სამიზნე თემების წარმომადგენლების ჩართვას ნარჩენების მართვის სათემო სამოქმედო გეგმების შემუშავებასა და ადვოკატირებაში;
- ნარჩენების მართვის საკითხებზე სოფლის ზრდასრული წევრებისა და მოზარდების სამოქალაქო აქტიურობისა და ცნობიერების ზრდას, მათი საკლასო სწავლებითა და დასუფთავების აქციებში ჩართვით, სასკოლო კონკურსებისა და საჯარო დისკუსიების მოწყობით;
- ნარჩენების მართვაში თემის მონაწილეობის სახელმძღვანელოს მომზადებას, გამოქვეყნებას და სამიზნე თემებში გავრცელებას;
- კახეთის სოფლის მოსახლეობისათვის ნარჩენების მართვის საჭირობორითო საკითხების და მათი გადაჭრის გზების შესახებ 9 წუთიანი დოკუმენტური ფილმის გადაღებას.

გაწეული საქმიანობის შედეგად შემუშავდა თემის პროფილი, გამოვლინდა ნარჩენების მართვაში მოსახლეობისთვის პრიორიტეტული საკითხები და ლონისძიებები, მომზადდა ნარჩენების მართვის სათემო სამოქმედო გეგმები და მოხდა მათი ფართო საზოგადოებისთვის გაცნობა. აღსანიშნავია, რომ ნარჩენების თანამონაწილეობითი მართვის სამოქმედო გეგმის შემუშავების პროცესი წარმოადგენს თემის ცნობიერების ამაღლებისა და მობილიზების, ადგილობრივ თვითმმართველობებში ნარჩენების მართვის პრობლემების ლობირების და მოსახლეობის ინტერესების დაცვის ქმედით ინსტრუმენტს. თემის მიერ წარმოდგენილი სამოქმედო გეგმები შესაძლოა გახდეს ადგილობრივი თვითმმართველობების ნარჩენების მართვის მუნიციპალურ გეგმების შემადგენელი ნაწილი და გადაიქცეს მუნიციპალიტეტებში ნარჩენების მართვის დევეგმის და აღსრულების პროცესში ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართვის კარგ ბაზისად.

New approaches to waste management in Kakheti region

In 2015, the Center for Strategic Research and Development of Georgia was actively working in communities of 53 villages of Kakheti, conducting a study on waste management issues and the involvement of adult and adolescent population of the community in solving the mentioned problem, as well as on raising local public awareness on waste management. In particular, CSRDG established and strengthened informal eco-clubs at public schools of the target communities, got them involved in solving local waste management problems together with adult population, which also participated in the development of the waste management community action plan.

Specific activities carried out by CSRDG were related to the following:

- Involvement of representatives of the target communities in developing and advocating community action plans on waste management;
- Raising civil activeness of the village adult and adolescent population and their awareness on waste management issues by in-class teaching and their involvement in cleaning events; holding school contests and public discussions;
- Preparation and publication of a textbook on community participation in waste management and its dissemination in the target communities;
- Making a 9 minute long documentary movie on important issues related to waste management in Kakheti region and the ways of solving them.

As a result of this activity, the community profile was developed, priority issues and measures for the population about waste management were identified, waste management community action plans were prepared and presented to the wider audience. It should be noted that such participatory process in the development of waste management is a powerful tool for community awareness raising and community mobilization, as well as for lobbying waste management issues in the local governments, and protection of public interests. Action plans presented by a community might become an integral part of the waste management municipal plan of the self-government and might turn into a good basis for engaging local population in waste management planning and administration processes.

სამიზნე სათემო ჯგუფებისა და ორგანიზაციების გაძლიერება

თემის განვითარების პროგრამამ 2015 წელს ინტენსიურად იმუშავა 23 სათემო ორგანიზაციასთან, აქედან 6 წინა წლებში პროგრამის ფარგლებში ჩამოყალიბებული აქტიური სათემო ორგანიზაცია იყო, 3 ახალი კონკურსის (შიდა ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი და კახეთი) საფუძველზე იყო შერჩეული, მათ დაემატათ ცენტრის «ქალთა გაძლიერება ცვლილებებისათვის» პროექტის ფარგლებში კახეთის და სამეგრელოს რეგიონებში 14 ახალად ჩამოყალიბებული ქალთა სათემო ჯგუფი. აღნიშნული სათემო ორგანიზაციების განვითარების პროგრამა გულისხმობდა მათ ორგანიზაციულ გაძლიერებას, კონსულტირებას, სამოქმედო გეგმების ერთობლივად შედგენას და მიკროპროექტების დაფინანსებას.

მიკროგრანტების პროგრამა

2015 წელს პროგრამის ფარგლებში გამოცხადდა ორი კონკურსი.

1. ღია კონკურსი საქართველოში მოქმედი სათემო ორგანიზაციებისთვის, რომელიც გულისხმობდა გარემოსდაცვით, გენდერული და სოციალური პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული პროექტების დაფინანსებას. კონკურსის შედეგად დაფინანსდა 3 სათემო ორგანიზაციის პროექტი:
  - ასოციაცია «ბეთლემი» პროექტით «ჯანსაღი გარემო – ჯანსაღი მომავალი»;
  - სათემო ორგანიზაცია «მწვანე ველი» პროექტით «სავაჭრო დახლის მოწყობა»;
  - სათემო ორგანიზაცია «იმედი» პროექტით «ფერმერთა ტექნიკური დახმარების სერვისცენტრი».

სამივე პროექტი განხორციელდა წარმატებით და მიღწეული იქნა დასახული მიზნები.

2. დახურული საგრანტო კონკურსი გამოცხადდა პროექტის «ქალთა გაძლიერება ცვლილებებისთვის» ფარგლებში კახეთის და სამეგრელოს რეგიონების 8 მუნიციპალიტეტის (სენაკი, აბაშა, მარტვილი, ხობი, ლავოდეხი, თელავი, საგარეჯო, ყვარელი) 16 სათემო ორგანიზაციისთვის.

პროექტების საქმიანობის სფერო არ იყო შეზღუდული, თუმცა უპირატესობა ენიჭებოდა იმ პროექტებს, რომლებიც აკმაყოფილებდა შემდეგ მოთხოვნებს და ორიენტირებული იყო :

- ქალთა პრობლემების გადაჭრაზე;
- პროგრამის ფარგლებში გამოკვეთილი თემის პრობლემის მოგვარებაზე;

Strengthening the Target Community groups and organizations

In 2015, the Community Development Program was intensively working with 23 community organizations. Out of those, six were active community organizations created within the Program in the previous years, three (in Shida kartli, Samtskhe-Javakheti and Kakheti) were selected based on a new contest, and 14 were women's community groups from Kakheti that had been recently created within CSRDG's Empowering Women for Changes project. Development program of the mentioned community organizations implied to their organizational strengthening, consulting, jointly developing their action plans, and funding micro-projects.

Micro-grants Program

Two contests were held within the program in 2015:

1. An open contest for community organizations operating in Georgia - to fund projects related to solving environmental protection, gender and social problems. As a result, three community organizations got project funding:
  - Association Betlemi, project: Healthy Environment - Healthy Future;
  - Community organization Mtsvane Veli, project: "Setting up the Trade Shop";
  - Community organizations Imedi, project: "Center for Farmers' Technical Services".

All three projects were implemented successfully and the planned objectives were met.

2. A closed call for grants was announced within the Empowering Women for Changes project for 16 community organizations in 8 municipalities of Kakheti and Samegrelo regions (Senaki, Abasha, Martvili, Khobi, Lagodekhi, Telavi, Sagarejo, and Kvareli).

The project activity area was not limited. However, priority was given to the projects that met the following requirements and were directed to:

- Solving women's problems;
- Solving community problems revealed in the Program;
- Solving those problems that affect a large portion of the community (villages of the community or neighboring villages);

- იმ პრობლემის მოგვარებაზე, რომელიც შეეხება თემის დიდ ნაწილს (თემში შემავალ სოფლებს ან მის მეზობელ სოფლებსაც);
- სამოქალაქო აქტივობაზე, გარემოს დაცვაზე, ჯანსაღი ცხოვრების წესზე, გენდერზე, ჯანდაცვაზე, სოფლის მეურნეობასა და სოციალურ საკითხებზე განათლების კომპონენტის შემცველ პროექტებზე;
- პროექტებზე, რომელთა განხორციელება გულისხმობდა ადგილობრივი მოსახლეობის დიდი ნაწილის ჩართვას;
- პროექტებზე, რომლებიც ხელს უწყობდა სხვა ორგანიზაციებთან და ინსტიტუტებთან (ადგილობრივი მთავრობა, სკოლები, ბაღები, ადგილობრივი ბიზნესი, სხვა ადგილობრივი საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და სხვა) თანამშრომლობას.

კონკურსის შედეგად 13 პროექტი დაფინანსდა, კერძოდ:

თელავის მუნიციპალიტეტი

- კისისხევის თემი, პროექტი «ჰარმონიული ურთიერთობები»;
- ფშაველის თემი, პროექტი «ცხოვრება ძალადობის გარეშე»;

საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი

- უდაბნოს თემი, პროექტი «ჯანსაღ სხეულში - ჯანსაღი სულია»;

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი

- ვარდისუბნის თემი, პროექტი «ფანტაზია და მარჯვე ხელები»;
- ჰერეთისკარის თემი, პროექტი «ძლიერი თემი უკეთესი მომავლისათვის»;
- კართუბნის თემი, პროექტი «ღამაში სოფელი ჯანსაღი ბავშვებით»;

ყვარლის მუნიციპალიტეტი

- ენისელის თემი, პროექტი «აქტიური მოსახლეობა გამჭვირვალე თვითმმართველობისთვის»;
- ახალსოფელის თემი, პროექტი «გარემოსდაცვითი პრობლემები და მათი გადაჭრა»;

ხობის მუნიციპალიტეტი

- თორსა-დღვაბის თემი, პროექტი «ცოდნა სინათლეა»;

აბაშის მუნიციპალიტეტი

- სამიქაოს თემი, პროექტი «ახალგაზრდული კლუბი»

სენაკის მუნიციპალიტეტი

- ნოქალაქევის თემი, ორი პროექტი: «იცოცხლე სიცოცხლისათვის» და «ჩართულობის სახლი»;

მარტვილის მუნიციპალიტეტი

- ბანძის თემი, პროექტი «დაცული გარემო – ჯანსაღი მომავალი».

(დაწვრილებით ორივე კონკურსის გამარჯვებული პროექტების რეზიუმე და ფოტომასალა იხილეთ დანართში №3) რვავე მუნიციპალიტეტში 13 პროექტი წარმატებით განხორციელდა.

- Projects containing components on civil activeness, environment protection, healthy lifestyle, gender, healthcare, agriculture, and education on social issues;
- Projects that involve a large portion of local residents in their implementation;
- Projects promoting cooperation with other organizations and institutions (local government, schools, kindergartens, local business, other local civil society organizations, etc.).

As a result, the following 13 projects were funded:

Telavi municipality

- Kisiskhevi community, project: Harmonious Relationships;
- Pshaveli community, project Life Without Violence.

Sagarejo municipality

- Udabno community, project: Healthy Soul in Healthy Body

Lagodekhi municipality

- Vardosubani community, project: Fantasy and Skillful Hands;
- Heretiskari community, project: Strong Community for a Better Future;
- Kartubani community, project: Beautiful Village with Healthy Children;

Kvareli municipality

- Eniseli community, project: Active Population for the Transparent Self-Governance;
- Akhalsofeli community, project: Environmental Problems and Solving Them;

Khobi municipality

- Torsa-Dghvabi community, project: Knowledge is Light;

Abasha Municipality

- Samikao community, project: Youth Club;

Senaki municipality

- Nokalakevi community, projects: Live for Life, and “House of participation”;

Martvili municipality

- Bandza community, project: Protected Environment - Healthy Future.

(For more details on the project summaries and photo materials for the winner projects in both contests, see Annex №3)

All 13 projects in the mentioned eight municipalities were completed successfully.

დიაგრამა 1.

დახურულ კონკურსში გამარჯვებული სათემო ცენტრების პროექტების დაფინანსების წყაროების რანჟირება

- ფონდი
Foundation
- თემი
Community
- ადგილობრივი თვითმმართველობა
Self-Government
- სხვა
Other Sources

გაეროს განვითარების პროგრამა/სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი – 147 861 ლარი/67%
 თემი – 27 123 ლარი/12%
 ადგილობრივი თვითმმართველობა – 29 247 ლარი/13%
 სხვა – 17 566 ლარი/8%

სათემო ორგანიზაციების ინსტიტუციური განვითარების პროგრამების კონკურსი

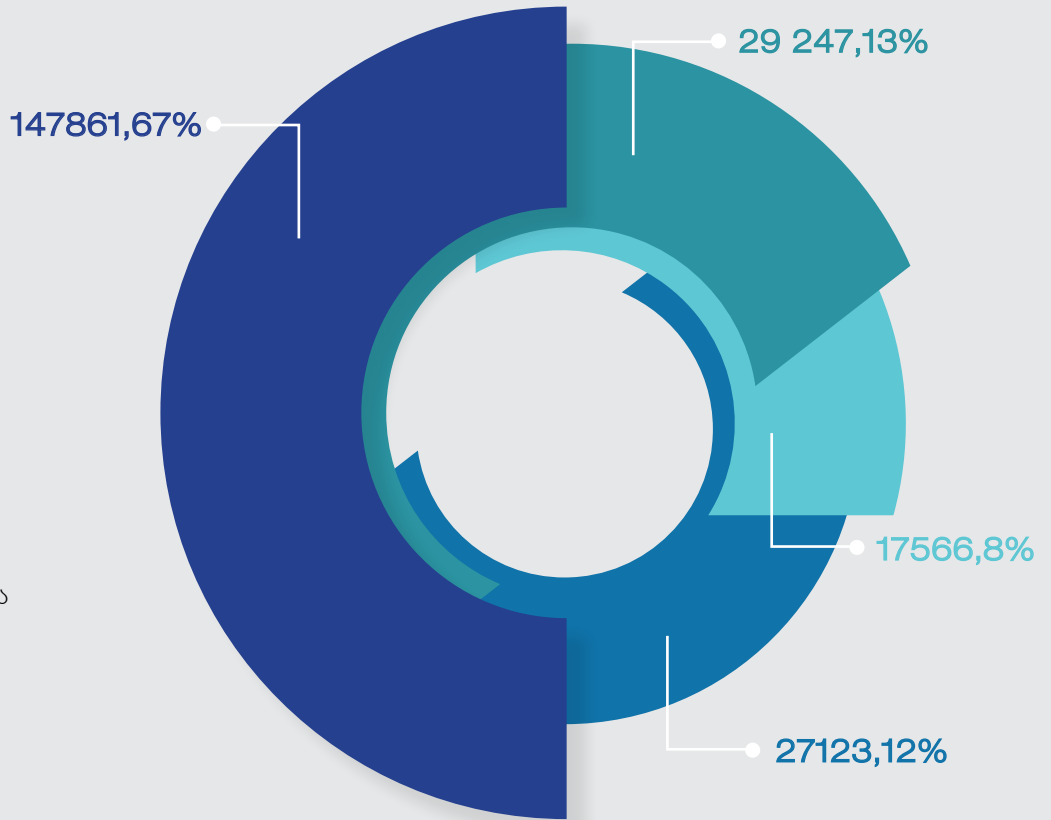
შეგახსენებთ, რომ 2014 წლის ბოლოს პროგრამის ფარგლებში გამოცხადდა კონკურსი სათემო ორგანიზაციების ინსტიტუციური განვითარების პროგრამებზე და მასში მონაწილეობის მიღება შეეძლო საქართველოში მოქმედებისმიერ სათემო ორგანიზაციას. კონკურსის შედეგად შემოვიდა 24 საპროექტო განაცხადი, რომელთა შორის გამოვლინდა ორი გამარჯვებული:

- ასოციაცია «ბეთლემი» (გორის რაიონი, სოფელი სკრა);
- ორგანიზაცია «სამოქალაქო ინიციატივა» (სიღნაღი, სოფელი წნორი).

2015 წელს გამარჯვებული სათემო ორგანიზაციებთან ჩატარდა სამუშაო შეხვედრები და კონსულტაციები, შედეგად ორივემ შეიმუშავა ორგანიზაციულ განვითარებაზე მიმართული ექვსთვიანი (2015 წლის მეორე ნახევარი) სამოქმედო გეგმა, რომელთა განხორციელებაზე საჭირო

Chart 1.

Ranking of the project funding sources for the winner community centers under the closed contest

UN Development Program / Center for Strategic Research and Development – 147 861 GEL/67%
 Community – 27 123 GEL/12%
 Self-governance – 29 247 GEL/13%
 Other – 17 566 GEL/8%

Contest on institutional development programs of the community organizations

We would like to remind you that in the end of 2014, a contest for community organizations institutional development was announced within the Program. Any community organization operating in Georgia was eligible to participate. 24 project proposals were received and two winners were identified:

- Association Betlemi (Gori district, village Skra);
- Organization - Civil Initiative (Sighnaghi, village Tsnori).

In 2015, workshops and consultations were held for the winner community organizations. As a result, both winners elaborated six months (second half of 2015) action plans aimed at organizational development. Funds for the implementation of the action plans were provided

თანხები დააფინანსა «საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრმა». 2015 წლის ბოლოს «ცენტრის» ექსპერტების დახმარებით ორივე ორგანიზაციამ შეადგინა სამწლიანი სტრატეგიული გეგმა და 2016 წლის დეტალიზებული სამოქმედო გეგმა, რომლებიც განსახილველად «ცენტრს» წარედგინა უდგინეს.

ძველი სამიზნე სათემო ორგანიზაციის გაძლიერება

«ცენტრი»-მა კვლავ განაგრძო ინტენსიური მუშაობა 2011-2013 წლებში პროგრამის ფარგლებში ჩამოყალიბებულ და განვითარების კარგი პოტენციალის მქონე სამიზნე სათემო ორგანიზაციებთან, რაც გულისხმობდა მიმდინარე მცირე ფინანსური ხარჯების დაფარვასა და ტექნიკურ მხარდაჭერას (კონსულტაციები და ტრენინგები).

ცენტრის მცირე ფინანსური მხარდაჭერა მიმართული იყო 6 ძველი სათემო ორგანიზაციის მომსახურების შენარჩუნებაზე. იგულისხმება ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ისეთი სერვისების გაწევა როგორცაა: სახელობო/პროფესიული კურსები, სპორტული და კულტურული ღონისძიებების ორგანიზება, კომპიუტერული/ინტერნეტ მომსახურება და პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული ინტერესთა დაცვა.

წლის დასაწყისში სათემო ცენტრებისთვის პროგრამის ექსპერტების მიერ ჩატარებული სამუშაო შეხვედრებისა და კონსულტაციების შედეგად მომზადდა მათი საქმიანობის ერთწლიანი სამოქმედო პროგრამები (2015-2016 წწ.), რომლებშიც მნიშვნელოვანი ადგილი დაეთმო მოსახლეობის ინტერესების დაცვის და ადგილობრივ ხელისუფლებასთან თანამშრომლობის საკითხებს. იგულისხმება ადგილობრივი პრობლემების იდენტიფიცირება, ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის მათი წარმოჩენა, მათ გადაჭრაზე საჭირო თანხების ადგილობრივ ბიუჯეტში გათვალისწინების ხელშეწყობა და სათემო ორგანიზაციების მხრიდან პრობლემების მოგვარებაზე მიმართული შესაბამისი ქმედებების მონიტორინგის წარმართვა. აღნიშნული პროგრამები ცენტრმა დააფინანსა.

გარდა ამისა ცენტრმა განაგრძო მუშაობა «ქალთა გაძლიერება ცვლილებისათვის» პროგრამის ფარგლებში ჩამოყალიბებულ 14 ქალთა სათემო ჯგუფთან. ცენტრის ექსპერტების დახმარებით მათ დაწერეს მოკლევადიანი (4-6 თვე) სამოქმედო გეგმები. ასევე ამ გეგმების განხორციელებისთვის ცენტრი ტექნიკურ მხარდაჭერას უწევდა მათ, კერძოდ უზრუნველყოფდა ექსპერტების მოწვევას და ადგილზე ჩაყვანას, სხვადასხვა ღონისძიების ორგანიზებისთვის საჭირო მასალებით მომარაგებას, გასცემდა კონსულტაციებს და სხვა.

by the Center for Strategic Research and Development of Georgia. In the end of 2015, CSR DG experts assisted both community organizations to develop three year strategic plans and detailed 2016 action plans. The mentioned documents were submitted for SCR DG review.

Strengthening old target community organizations

CSR DG continued intensive work with community organizations established within the 2011-2013 programs and having a good development potential. Our involvement implied to covering small ongoing financial expenses and provision of technical support (consultations and trainings).

CSR DG's small financial support was directed to 6 previously established community organizations to keep their services to local residents, such as: vocational courses; organization of sports and culture events; computer/Internet services; and interests protection activities directed to problem solving.

As a result of workshops and consultations delivered by Program experts for community organizations in the beginning of the year, one year (2015-2016) actions programs of their activities were developed, putting a special emphasis on issues like protection of interests of local residents and cooperation with local authorities. This implies to identifying local problems, presenting them to local authorities, promotion of considering necessary funds in the local budget for solving the problems, and monitoring by the community organizations of respective actions to resolve the problems. The mentioned programs were funded by CSR DG.

Besides, CSR DG continues work within 14 women community groups created under the Empowering Women for Changes program. Our experts assisted them in writing short term (4-6 months) action plans. CSR DG also provided technical assistance to implement the mentioned action plans. In particular, she helped and ensured to invite experts and take them to the sites, provided with necessary materials to organize various events, helped with consultations, etc.

190 სხვადასხვა ინიციატივა და ღონისძიება (რომლებშიც ჩართული იყო 4392 მონაწილე) ჩატარდა 14 ქალთა სათემო ჯგუფის გეგმების განხორციელების შედეგად.

190 various initiatives and events (involving 4392 participants) were held as a result of implementing plans of women's 14 community groups.

კონსულტაციები, სამუშაო შეხვედრები, ტრენინგები

ორგანიზაციული განვითარების საკითხებზე ჩატარდა 29 კონსულტაცია და სამუშაო შეხვედრა ოცდასამივე სამიზნე სათემო ჯგუფისა და ორგანიზაციისთვის. კერძოდ, შეხვედრების თემები გახლდათ:

- განხორციელებული პროგრამების შეფასება;
- ერთწლიანი პროგრამების შედგენა და განხორციელება, მოკლევადიანი სამოქმედო გეგმების შედგენა;
- პროგრამების ბიუჯეტის შესაბამისი დოკუმენტაციის დახარისხება;
- მუნიციპალიტეტების სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამსახურებისთვის ერთწლიანი სამოქმედო გეგმების შედგენა და წარდგენა;
- საზოგადოებრივი საბჭოების საკითხები;
- საკოორდინაციო შეხვედრებისთვის პრეზენტაციების მომზადება;
- ადგილობრივი პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული საგრანტო კონკურსებისთვის საპროექტო განაცხადების მომზადება და ა.შ.

Consultations, workshops, trainings

29 consultations and workshops were delivered on organizational development issues for all 23 community groups and organizations. The meetings addressed the following topics:

- Evaluation of the implemented programs;
- Development and implementation of one year programs, development of short-term action plans;
- Filing and organizing the program budget documentations;
- Development and presentation of one year action plans for sports and youth affairs services at the municipalities;
- Public council related issues;
- Preparation of presentations for coordination meetings;
- Preparation of project proposals for tenders to get grants on solving local problems, etc.

სათემო ცენტრების საქმიანობის შეფასება

პროგრამის შიდა შეფასებამ სათემო ცენტრების საქმიანობის მაღალეფექტიანობა და სტაბილური განვითარების მზარდი ტენდენცია აჩვენა. ამაზე მეტყველებს ის ფაქტები, რომ:

სათემო ცენტრებმა დამოუკიდებლად, პროგრამის დახმარების გარეშე, განახორციელეს 21 ინიციატივა. ამაში იგულისხმება სხვა ფონდებიდან და მუნიციპალიტეტიდან პრობლემების გადასაჭრელად მოპოვებული დაფინანსება.

Evaluation of Community Centers Activities

The Program's internal evaluation showed high effectiveness of the activities of community centers and an increasing trend of development. The following fact indicates to this:

21 initiatives were implemented by the community centers on their own, without assistance from the Program. These are the funds raised from the municipalities and other sources for problem solving purposes.

სათემო ცენტრები ყოველწლიურად ათეულობით ადგილობრივ პრობლემას აგვარებენ მათი მუნიციპალიტეტებთან პროაქტიური თანამშრომლობის და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ჩართულობის გზით.

Each year, community centers solve tens of problems through their pro-active cooperation with the municipalities and involvement in decision making processes.

პროგრამის ფარგლებში დაფუძნებულმა და გაძლიერებულმა სათემო ცენტრებმა 2014 - 2015 საბიუჯეტო წლის პერიოდში თვითმმართველობებს წარუდგინეს 304 ადგილობრივი პრობლემა, აქედან მოგვარდა 121 სხვადასხვა სახის პრობლემა.

During 2014-2015 budget period, Community centers that had been established and strengthened within the Program, presented 304 local problems to the local governments. Out of those, 121 problems of various nature were resolved.

თანამშრომლობა თემის განვითარებაზე მომუშავე ადგილობრივსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

საერთაშორისო კონფერენცია «რატომ სათემო განვითარება? უწყვეტობა და ინოვაცია», რომელიც ჩატარდა ედინბურგში და მიეძღვნა საერთაშორისო ჟურნალის – «თემის განვითარების ჟურნალი» (“Community Development Journal”) – ორმოცდაათი წლისთავს. სხვადასხვა ქვეყანაში თემის განვითარების საკითხზე მომუშავე 80-ზე მეტი მკვლევარი ესწრებოდა კონფერენციას. «საქართველოს სტრუქტურული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი» ასევე დაპატიჟებული იყო საზეიმო ღონისძიებაზე, რადგანაც არის ჟურნალის საერთაშორისო სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი. ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა ქალის როლზე სათემო განვითარებაში პრეზენტაციასა და წარმოადგინეს ფილმი «გზის გადაღმა სოფელში», რომელიც შექმნა ჩვენი ორგანიზაციის ინიციატივით (ფილმი იხილეთ ბმულზე http://www.youtube.com/watch?v=4I6V_EBHd44). პრეზენტაციამ დამსწრე აუდიტორიის დიდი ინტერესი და მოწონება დაიმსახურა;

Cooperation with Local and International Organizations Working on Community Development Issues

An international conference “Why Community Development? Continuity and Innovation” – held in Edinburgh and dedicated to the 50 year anniversary of an international – Community Development Journal. The conference was attended by more than 80 researchers working on community development issues in various countries. The Center for Strategic Research and Development of Georgia – a member of the Journal’s international supervisory board – was also invited to the conference. Our representatives gave a presentation on the role of women in community development and showed a movie In the Village Across the Road made by the initiative of our Center (http://www.youtube.com/watch?v=4I6V_EBHd44). The audience expressed high interest and content about the presentation.

«საქართველოს სტრუქტურული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი»-ს მიერ წარდგენილი ფილმი «გზის გადაღმა სოფელში» დამატებულია ერთ-ერთი ბრიტანული უნივერსიტეტის კურიკულუმში, როგორც სათემო მუშაობის დადებითი შედეგების ილუსტრაცია.

The movie – In the Village Across the Road – presented by CSRDG, has been added to the curriculum of one of UK’s universities to illustrate positive outcomes of community work.

საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ქვეპროგრამა

პროგრამის მიზანია საზოგადოებრივი ორგანიზაციების გაძლიერება, რომ მათ უფრო ეფექტიანად მოაგვარონ თავიანთი სამიზნე ჯგუფების სოციალური და ეკონომიკური პრობლემები, სოციალურ საწარმოებში მათი დასაქმება/ინეგრაციის და სექტორებს შორის თანამშრომლობის ხელშეწყობის გზით.

SUB-PROGRAM – THE DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

The program goal is strengthening of civil society organizations to make them more effective in solving social and economic challenges of their target groups, by means of getting them employed at social enterprises and promoting inter-sectoral cooperation.

დასახული მიზნის მისაღწევად პროგრამის მიერ შემუშავებული სტრატეგია არის:

To accomplish the goal, the program has adopted the following strategy:

- სოციალური მეწარმეებისთვის და თემით დაინტერესებული ორგანიზაციებისთვის მათზე მორგებული ტექნიკური დახმარების სერვისების (ტრენინგები, სემინარები, საკონსულტაციო მომსახურება) შეთავაზება;

- Offer needs-tailored technical assistance services (trainings, seminars, consulting services) to social entrepreneurs and stakeholders interested in the issues;